

прагнуть домогтися об'єктивності та урахування «людського фактору», але поки важко судити, чи буде ця норма виконувати покладені на неї функції.

6) Однією із найбільш спірних статей нового КПК вважається стаття 97, яка передбачає показання з «чужих слів». Суд має право признати ці показання допустимим доказом.

Зовсім незрозуміло, як ця норма буде реалізована – адже не можна визнавати допустимим доказом сумнівні плітки.

7) Тепер кількість захисників не може перевищувати п'яти.

Така кількість адвокатів, захищаючих підсудного – щонайменше, рідкість. Тому важко пояснити доцільність статті 46 КПК.

8) Неймовірно обмежуються права слідчого. Тепер майже всі процесуальні дії він зобов'язаний узгоджувати з прокурором.

Не зовсім зрозуміле таке обмеження слідчого в правах. Тепер він стає майже помічником прокурора.

9) Права адвоката, навпаки, значно розширились. Тепер захисник може проводити власне розслідування, збирати докази і представляти їх у суді. Натомість, прокурор позбавляється права санкції на арешт майна, обшук у нежитлових приміщеннях тощо.

Таким чином, фактично, захист і обвинувачення зрівняли в правах, і отримали деяку гарантію дотримання змагальності сторін.

Цей перелік, зрозуміло, невичерпний. Але перерахувати всі неясності у новому КПК неможливо перерахувати – їх виявить тільки час і практичне застосування. Також, абсолютно необхідні коментарі та тлумачення державних органів та офіційних осіб. А поки можна тільки будувати припущення щодо майбутньої реалізації інновацій кримінального законодавства.

Горенич Анасасія Василівна, Лисиця Богдан Юрійович
студенти 3 курсу навчання напряму підготовки «Правознавство»,
Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля
Науковий керівник: Підченко Т.В
Старший викладач

УГОДА ПРО ВИЗНАННЯ ВИНУВАТОСТІ

Угода про визнання винуватості – це правочин, за допомогою якого звинувачення і захист приходять до згоди про вирішення кримінальної справи. Подібна угода часто призводить до того, що обвинувачений визнає себе винним в скоєнні менш тяжкого злочину, або йому призначається більш м'яке покарання. Звинувачення ж досягає економії коштів і часу, крім того, угоди вигідні стороні обвинувачення, якщо вона не впевнена в можливості довести ті або інші факти. Така угода між прокурором і підозрюваним (обвинувачуваним), згідно з КПК, може бути укладена в кримінальному провадженні, злочинів невеликої і середньої тяжкості, тяжких злочинів, і в результаті яких збитків завдано лише державним чи громадським інтересам. КПК передбачено, що укладення угоди про визнання провини в кримінальному провадженні, в якому бере участь, не допускається.

Після укладення такої угоди розслідування або судовий розгляд зупиняється. Прокурор має право відкласти направлення до суду звинувачувального акту до підписаної сторонами угоди до отримання висновку експерта або завершення інших слідчих дій, необхідних для збору і фіксації доказів, які можуть бути втрачені з плином часу або які неможливо буде провести пізніше без істотної шкоди для їх

результату у випадку, якщо суд відмовить в затвердженні угоди. І суд невідкладно розглядає питання про його затвердження.

Плюси. Поширена у світі практика, що дозволяє значно скоротити час досудового слідства і судового розгляду.

Проблеми інституту угоди про визнання винуватості:

1. Не зовсім зрозуміло, в яких категоріях справ можуть укладатися такі угоди. Критерії їх укладення та обставини, які враховуються прокурором, при цьому забезпечують найширші повноваження прокурора в даному питанні, надаючи йому дуже великі можливості для вирішення питання на власний розсуд.

2. Угода про визнання винуватості, як скорочена форма розгляду кримінальних справ не передбачає повного розгляду справи в суді. Відповідно до цієї процедури спрощеного вирішення кримінальної справи з'ясовується питання щодо добровільності та справжності волевиявлення підозрюваним/обвинуваченим стосовно визнання ним вини у вчиненні злочину. У зв'язку з цим під час слухання справи на підставі угоди про визнання вини на обвинуваченого/підсудного не поширюються всі процесуальні гарантії, передбачені для повного судового розгляду.

3. Ч. 2 ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод встановлено принцип, згідно з яким кожен, кого звинувачують в скоєнні злочину, вважається невинним, доки її вини не буде доведено в відповідності з законом. Практично продубльована ця норма ч. 1 ст. 62 Конституції України: особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути підданий кримінальному покаранню, доки її вини не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду. Тобто, припускається невинність особи на всіх стадіях кримінального процесу аж до обвинувального вироку суду. Угоди про визнання винуватості, можливість укладення яких врегульована Главою 35 КПК ст. 468-476., суперечать презумпції невинуватості, адже особа визнає себе винним в скоєнні злочину або погоджується що-або відшкодувати завчасно. Особливі застереження щодо реалізації норм Глави 35 виникають, якщо брати до уваги, скажімо, суб'єктивний чинник або можливу упередженість прокурора, який може вплинути на підозрюваного або обвинуваченого.

4. Очевидно, що законодавець надихався досвідом держав, де інститут угод про визнання невинуватості вже введений і використовується. Більш інтенсивно цей інститут використовується в країнах загального права (common law), таких як США, Канада. У США більшість кримінальних справ вирішуються угодами про визнання вини. Система судових і правоохоронних органів США повністю сприяє розвитку та активного використання цього інституту. Зовсім інша ситуація склалася в країнах романо-німецької правової системи, яка за своєю правовою природою ближча до України. У більшості країн романо-німецької правової системи (Франція, Італія) інститут угод про визнання провини діє не більше 10 років існує в обмеженому варіанті. У кримінальному процесі Німеччини такі угоди взагалі не використовуються. Дуже спірним інститут угод про визнання провини був і залишається у Франції, де проти нього виступили юристи і поважні політики, які помічають неможливість повного дотримання презумпції невинності, права на судовий захист. Більш того, юристами вважається принизливим укладати подібні угоди, тому що це суперечить етики професії в деяких аспектах.

Таким чином, введення в кримінальне провадження такого інституту, як угоди про визнання провини і угоди про примирення є серйозним кроком до демократизації та лібералізації кримінального процесу. Однак, виникають застереження щодо існування окремих норм і всього інституту в незрілої правовій системі України, тому що якщо європейські країни - носії зрілих правових систем, які формувалися століттями, зіткнулися зі спірністю і конфліктністю інституту

укладання угод про визнання винуватості, то чи буде успішно розвиватися даний інститут в Україні? Досвід держав з романо-німецької правової системи, не є готовим зразком для запозичення. Слід враховувати, що механічне впровадження класичного інституту угоди про визнання вини, без урахування національних особливостей не може бути виправданим.

Полянська Валентина Іванівна

студентка магістратури юридичного факультету ННІ права та безпеки
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
Науковий керівник: Гаркуша А.Г., викладач

СУТНІСТЬ ТА ПРОБЛЕМНІ МОМЕНТИ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДСТАВІ УГОД

Економічна та політична ситуація в Україні на сьогодні характеризується економічною, політичною, соціальною нестабільністю, тому держава недостатньо уваги приділяє питанням ефективності процесу законотворення. Прийнято новий Кримінально-процесуальний кодекс України (далі – КПК України), який відповідає розвитку сучасних правовідносин та покликаний усунути існуючі колізії у кримінально-процесуальній сфері.

КПК України введено ряд нових інститутів, які вперше впроваджено в рамках кримінально-процесуальних правовідносин у нашій державі. Одним з найбільш суперечливих нововведень є можливість укладання угоди про примирення між потерпілим та підозрюваним чи обвинуваченим; угоди між прокурором та підозрюваним чи обвинуваченим про визнання винуватості, які регулюються в главі 35 КПК «Кримінальне провадження на підставі угод», ст. 468-476.

Перші програми примирення жертви і правопорушника з'явилися наприкінці 70-х рр. у США та на початку 80-х рр. в Європі. Першою з європейських країн, яка ініціювала таку програму, стала Великобританія під впливом прикладу США та Канади. На даний час програми примирення успішно діють в Норвегії, Фінляндії, Великобританії, Австрії, Німеччині, Франції та закріплені на рівні національного законодавства. Так, в одному із англійських регіонів на медіацію направляють щорічно 1500 справ. За результатами опитування 76% жертв та 92% правопорушників були задоволені медіацією. В Шотландії прокурори можуть займатися справою лише тоді, коли медіація вже закінчена [2].

Історія української юриспруденції, в тому числі радянського періоду, не знає можливості договірних відносин у межах кримінального процесу. Навіть існувала думка, що такого роду договори повинні визнаватися недійсними, оскільки спрямовані на обхід закону [6]. Потрібно визначити, що поняття «примирення» вживається у Кримінально-процесуальному кодексі 1960 року тільки тоді, коли мова йде про закриття кримінальної справи у зв'язку з дійовим каяттям, з примиренням обвинуваченого, підсудного з потерпілим, із застосуванням примусових заходів виховного характеру, з передачею особи на поруки або із закінченням строків давності та про порядок звільнення від кримінальної